

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی اثربخشی برنامه مدیریت خطر بر میزان خطاهای دارویی پرستاران بخش‌های مراقبت ویژه

پایان نامه

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد مدیریت پرستاری

نگارش:

مریم کشه فراهانی

استاد راهنما:

دکتر ناهید دهقان نیری

استاتید مشاور:

دکتر فاطمه حاجی بابایی و دکتر محمود شیخ فتح الهی

زمستان ۱۳۹۹

چکیده:

زمینه: خطاهای دارویی شایع‌ترین خطاهای درمانی است. گرچه خطاهای دارویی به دلیل خطای انسانی گاهی اجتناب‌ناپذیر است اما رعایت اصول، باعث کاهش میزان خطای دارویی می‌شود، به طوری که بیش از نیمی از خطاهای دارویی قابل پیش‌گیری است. از آن‌جا که خطاهای دارویی منجر به کاهش کیفیت مراقبتی می‌شود، لذا شناسایی دلایل ایجاد و اتخاذ تدابیری به منظور کاهش آن حائز اهمیت است. مدیریت خطر یکی از رویکردها جهت پیش‌گیری از حوادث ناخواسته و خطاهای مرتبط با درمان، معرفی شده است. مدیریت خطر فرآیندی تکرار شونده است که گام به گام در بهبود تصمیم‌گیری در مواقع خطیر کمک می‌کند. با توجه به اهمیت خطاهای دارویی این مطالعه با هدف تعیین اثربخشی برنامه مدیریت خطر بر خطاهای دارویی پرستاران بخش‌های مراقبت ویژه انجام شد.

روش بررسی: پژوهش حاضر یک مطالعه کارآزمایی بالینی است. دو بیمارستان تهران به عنوان بیمارستان تحت پژوهش انتخاب شدند و به‌طور تصادفی، به دو گروه آزمون و گروه کنترل تقسیم شدند. در هر گروه ۷۵ پرستار شاغل در بخش مراقبت‌های ویژه که در فرایند دارودرمانی مشارکت داشت، قرار گرفت. گروه کنترل، برنامه روتین بیمارستان را دریافت نمود و برای گروه آزمون، برنامه مدیریت خطر اجرا شد. فرایند دارودرمانی به‌وسیله چک لیست مشاهده‌ای محقق ساخته که روایی و پایایی آن تأیید شد، مورد بررسی قرار گرفت. داده‌ها در دو مرحله قبل و بعد از مداخله جمع‌آوری شد و با آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج آماری آزمون کای دو و تست دقیق فیشر و آزمون تی دو نمونه مستقل در میزان خطاهای دارویی پرستاران، دو گروه آزمون و کنترل علی‌رغم آنکه در مرحله قبل از مداخله تفاوت آماری وجود نداشت ($p > 0.05$)، اما در میزان خطای دارویی پرستاران در دو گروه آزمون و کنترل بعد از مداخله، با استفاده از آزمون آماری فوق، تفاوت آماری معنی‌داری به نفع گروه آزمون مشاهده شد ($p < 0.001$).

نتیجه‌گیری: نتایج حاکی از مؤثر بودن اجرای برنامه مدیریت خطر بر کاهش خطاهای دارویی پرستاران بود. اجرای برنامه مدیریت خطر به عنوان راهکاری برای ارتقاء دارودرمانی ایمن به پرستاران و دستیابی به مراقبت‌های پرستاری ایمن و مطلوب توصیه می‌شود.

کلمات کلیدی: ایمنی بیمار، خطای دارویی، مدیریت خطر.

**Tehran University of Medical Sciences and Health Services
School of Nursing and Midwifery**

Title:

**Evaluation of the effectiveness of risk management
program on the rate of medication errors of nurses
in intensive care units**

Written by:

Maryam Kesheh Farahani

Supervisor:

Dr. Nahid Dehghan Nairi

Consulting:

Dr. Fatemeh Haji Babaei

Dr. Mahmoud Sheikh Fath Elahi

2021

Abstract

Background: Medication errors are the most common medical errors. Although drug errors are sometimes unavoidable due to human error, adhering to the principles reduces the rate of drug errors. So that more than half of medication errors can be prevented. Since medication errors lead to a reduction in the quality of care, it is important to identify the reasons for the creation and take measures to reduce it. Risk management is one of the approaches to prevent unwanted accidents and treatment-related errors. Risk management is an iterative process that helps step-by-step improve decision-making in critical situations. Due to the importance of medication errors, this study was conducted with the aim of effective risk management program on medication errors of nurses in intensive care units.

Method: The present study is a clinical trial study. Two hospitals in Tehran were selected as research hospitals and were randomly divided into experimental and control groups. In each group, 75 nurses working in the intensive care unit who participated in the drug treatment process were placed. The control group received the hospital routine program and for the experimental group, the risk management program was implemented. The pharmacotherapy process was assessed by a researcher-made observation checklist whose validity and reliability were confirmed. Data were collected in two stages before and after the intervention and analyzed by descriptive and inferential statistics.

Results: : Statistical results of Chi-square test and Fisher's exact test in the amount of medication errors of nurses, experimental and control groups before the intervention, no statistically significant difference was observed ($p < 0.05$). While the rate of medication error of nurses in the experimental and control groups after the intervention was statistically significant ($p < 0.001$).

Conclusion: The results showed that the implementation of risk management program was effective in reducing nurses' medication errors.

Keywords: Patient safety, Medication error, Risk management